

AANDACHT VOOR GENDERVERSCHILLEN IS NOODZAKELIJK

Lange tijd deden gezondheidsonderzoekers vaak alleen onderzoek met mannelijke proefpersonen of proefdieren. Nu weet men dat zonder aandacht voor sekse- en genderverschillen bij gezondheids- onderzoek goede preventie, juiste diagnostiek en passende behandeling onmogelijk zijn.

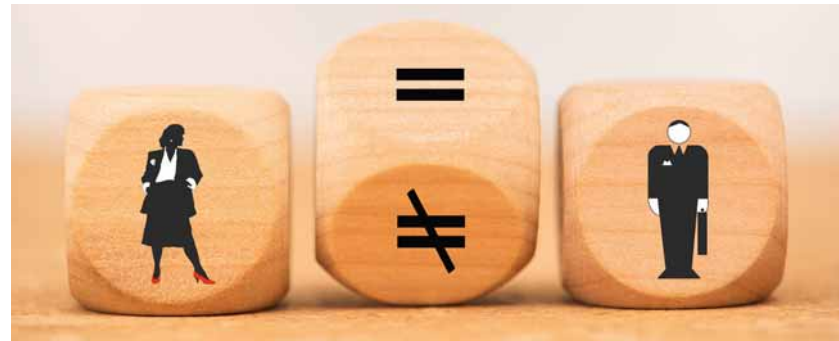
Ook mannen en vrouwen met reuma ervaren de last van de ziekte en de behandeling heel verschillend. In de vorige ReumaMagazine schreven we over een onderzoek van het Nivel waaruit dit blijkt. Zorgverleners realiseren zich dit niet altijd en dus ontwikkelde het Nivel een tool. De Aandachtswijzer Reumazorg en Gender moet ertoe leiden dat behandelaars man-vrouwverschillen bij reuma vaker meenemen tijdens hun gesprekken met reumapatiënten.

Onderzoek Nivel

“Reuma komt drie keer zo vaak voor bij vrouwen als bij mannen”, vertelt Monique Heijmans, senior onderzoeker bij het Nivel. “Vrouwen hebben vaker last van vermoeidheid en pijn. Ze hebben meer moeite met het combineren van hun behandeling met zaken als werk en vrijetijdsbestedingen. Vrouwen stoppen vaker met hun reumamedicatie dan mannen, vanwege bijwerkingen als moeheid en gewichtstoename. Ze hebben, meer dan mannen, behoefte aan informatie over hun ziekte en behandeling en willen ook een actieve rol spelen in die behandeling. Maar artsen moedigen hen niet aan om die actieve rol uit te voeren. Aan al die aspecten willen we graag aandacht besteden in de behandeling van reuma, want dat wordt tot nu toe vrij weinig gedaan.”

Koploper hoogleraar Van der Horst

In dit dossier komt reumatoloog en hoogleraar prof. dr. I. E. van der Horst-Bruinsma van het Amsterdam UMC aan het woord. Zij heeft binnen de reumatologie naam gemaakt met haar onderzoek naar man-vrouwverschillen bij reuma. Op 28 november 2018 aanvaardde Van der Horst haar ambt als

hoogleraar aan de Vrije Universiteit van Amsterdam.

Onderwerp van haar oratie was gender- en sexeverschillen in wetenschappelijk onderzoek. “Er moet meer bewustzijn komen voor de man-vrouw verschillen in de reumatologie”, benadrukte ze toen. “Dat is ook voor mannen goed. Veel andere vormen van reuma komen bij vrouwen voor en worden weer juist bij mannen gemist.”

Van der Horst is al jaren voorloper op dit onderwerp. In de afsluitende bijeenkomst van de campagne van het Vrouwenennetwerk Women Inc in 2015 gaf ze een presentatie over genderverschillen bij de ziekte van Bechterew (spondyloartritis). Daarover schreven we in december 2015 in ReumaMagazine. Van der Horst vertelt op de volgende pagina's hoe ze doorgaat met stapje voor stapje de mechanismen te ontrafelen die ten grondslag liggen aan genderverschillen bij reumatische aandoeningen.

Onderzoek naar vruchtbaarheid mannen

Mannen in de vruchtbare leeftijd met reumatoïde artritis, artritis psoriatica en de ziekte van Bechterew krijgen minder kinderen dan gezonde mannen. Dat heeft reumatoloog en onderzoeker Luis Perez van het Erasmus MC ontdekt. Meer over zijn onderzoek kun je lezen op pagina 22 en 23.

*** AAN DIT DOSSIER WERKTEN MEE:**

- Judith Urban
- Noortje Krikhaar

DOKTER VAN DER HORST ONTRAFELT MAN- VROUWVERSCHILLEN BIJ REUMA

Hoe kan het dat sommige reumatische aandoeningen bij vrouwen anders tot uiting komen dan bij mannen? Reumatoloog en hoogleraar prof. dr. I. E. van der Horst-Bruinsma van het Amsterdam UMC heeft binnen de reumatologie naam gemaakt met haar onderzoek naar man-vrouwverschillen bij reuma. Stapje voor stapje probeert ze de mechanismen te ontrafelen die ten grondslag liggen aan genderverschillen bij reumatische aandoeningen.

Van der Horst heeft zich met haar reumaonderzoek gespecialiseerd in de ziekte van Bechterew. De diagnose Bechterew wordt bij vrouwen gemiddeld twee jaar later gesteld dan bij mannen. Van der Horst: "Vrouwen hebben vaker pijn dan mannen, maar ze hebben vaak minder afwijkingen op een röntgenfoto. Dat komt onder andere omdat de ziekte zich bij mannen en vrouwen op een andere manier manifesteert. Waar mannen last hebben van rugklachten, hebben vrouwen vaker te maken met peesontstekingen rondom de gewrichten. Daarbij is Bechterew lang beschouwd als een echte mannen-aandoening, waardoor artsen wellicht niet alert genoeg zijn geweest op de ziekte bij vrouwen. Inmiddels is duidelijk dat de ziekte bij mannen drie keer zo vaak voorkomt dan bij vrouwen en niet tien keer zo vaak, zoals eerder werd aangenomen."

.....
**'EEN VAN DE EERSTE
AANWIJZINGEN VOOR
BECHTEREW IS UVEÏTIS'**
.....

Prof. dr. I. E. van der Horst-Bruinsma: "Lichamelijke verschillen tussen mannen en vrouwen hebben wel degelijk invloed op de manier waarop ziektes verlopen en op de effectiviteit van behandelingen."

Sneller opsporen

Een aantal jaar geleden bedacht ze een manier om de ziekte bij vrouwen sneller op te sporen. "Een van de eerste aanwijzingen voor de ziekte van Bechterew is uveïtis, een acute ontsteking aan het regenboogvlies in het oog. Vrouwen met uveïtis worden behandeld door een oogarts. Ik heb daarom